

Předplácí se
 Pro Prahu: celoročně 5 zl., půlletně 2 zl. 50 kr.
 čtvrtletně 1 zl. 25 kr.
 Pro venkov: celoročně 5 zl. 60 kr., půlletně 2 zl. 80 kr., čtvrtletně 1 zl. 40.
 Jednotlivá čísla prodávají se po 12 kr., jednotlivé přílohy hud. po 50 kr.
 Za inseráty se platí pouze 2 kr. za řádek drobného písma.

DALIBOR.

Jen frankované listy přijímají se.
 Rukopisy redakci zasláné nevracejí se.

Předplatné přijímá administrace v č. 147-I. (Karlova ulice).

Dopisy týkající se redakce buďtež zaslány frankop.dru Ludevítovi Procházkovi do č. 9 v Ječné ulici.

časopis

věnovaný zájmům světské i církevní hudby a zpěváckých spolků českoslov., zároveň pak organ „Matice hudební“

s četnými přílohami hudebními.

Redaktor:
Dr. Ludevít Procházka.

Vychází každou sobotu.

Majitel:
Emanuel Starý.

Památné dni hudební.

- 25. pros. 1825 I. prov. Meyerbeerovy zpěvohry „Crocato“ — v Benátkách vl.
- „ „ 1831 nar. Jan Herbeck (Hrbek), dvorní kap. a sklad. — ve Vídni.
- „ „ 1842 † Bedř. Dionys Weber, výb. theor. a spisov. hud. — jakožto ředitel konservatoře v Praze.
- „ „ 1862 † Ad. Kullak, sklad. a spis. — v Berlíně.
- 26. „ 1808 nar. Alb. Grisar, sklad. op. — v Anversu.
- „ „ 1816 I. prov. Rossiniho zpěv. „Lazebník Sevillský“ — v Římě.
- „ „ 1831 I. prov. Belliniho zpěv. „Norma“ — v Miláně.
- „ „ 1872 I. prov. Zajcovy zpěv. „Mislav“ — v Praze.
- „ „ 1872 † Jos. Emminger, op. zpěv. — v Praze.
- 27. „ 1872 † Fr. Salari, uč. zpěvu — v Bergamě.
- 28. „ 1812 nar. Jul. Rietz, sklad. (dvorní kap. v Drážďanech) — v Berlíně.
- „ „ 1825 nar. Arn. Förchtgott-Tovačovský, sklad. v Tovačově (na Moravě.)
- „ „ 1870 † Al. Lvov, sklad. ruský — na svém statku v Rovensku.
- 29. „ 1836 † Jan Šenk, sklad. operetek — ve Vídni.
- „ „ 1847 I. prov. Auberovy zpěv. „Haydée“ — v Paříži.
- „ „ 1863 † Raul Javorník, výb. pian. a sklad. — v Prostějově.
- 30. „ 1817 I. prov. Rossiniho zpěv. „Adelaida di Borgogna“ — v Římě.
- „ „ 1844 I. prov. Flotowovy zpěv. „Alessandro Stradela“ — v Hamburku.
- „ „ 1846 I. prov. Rossiniho poslední zpěvohry „Robert Bruce“ — v Paříži.
- „ „ 1870 I. prov. Dopplerovy zpěv. „Judita“ — ve Vídni.
- 31. „ 1841 I. prov. Lortzingovy zpěv. „Casanova“ — v Lipsku.
- „ „ 1843 I. prov. Mendelssohnovy hudby k Shakespearově dramatu „Sen Svatojanské noci.“
- „ „ 1869 † Lefébure-Wély, pian. a sklad. — v Paříži.
- 1. ledna 1800 nar. V. Em. Horák, sklad. cír. — ve Mšeně.
- „ „ 1858 I. prov. Moniuszkovy zpěv. „Halka“ ve Varšavě.
- „ „ 1860 † Ludvík Ricci, sklad. op. — v Praze (v bláznici).

Jest dítkem doby nové, žádný ze starších spisovatelů se nad ním nesmíloval a snad i praxe jej neužívala. Z našich harmoniků zná jej toliko Blažek, připojiv k „měkce zmenšenému trojzvuku na druhém stupni *dis-fis-as* zmenšenou septimu *c*.“ Použití prý se má dle Blažka též druhého jeho převratu.

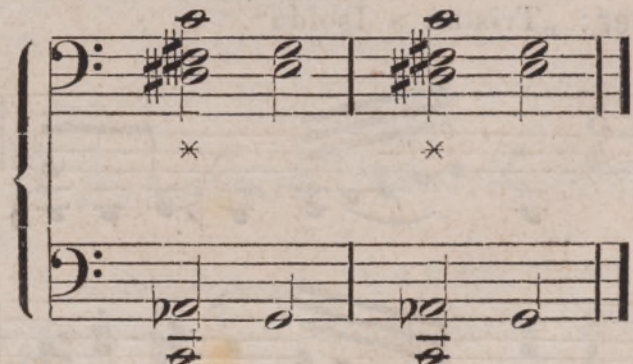
Povstati může:

Doklady:

Šubert: „Na moři.“

5. Základní ton, malá terce, velká kvinta, zmenšená septima.

Náramně vzácný host v praxi, což potom v theorii! Nalezá se ve Wagnerově zpěv. „Tristan a Isolda“. Povstati může:

O akordech alterovaných.

(Dokončení).

4. Základní ton, zmenšená kvinta, zmenšená septima.

Doklady:

Wagner: „Tristan a Isolda.“

6. Základní ton, velká terce, zmenšená kvinta, zmenšená septima.

Povstati může:

Doklady:

Wagner: „Tristan a Isolda“.

7. Základní ton, velká terce, velká kvinta, zmenšená septima.

Avis rara, snad jenom u Wagnera.

Povstává takto:

Co doklad:

Doklad z Wagnera:

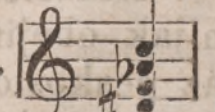
8. Základní ton, zmenšená terce, malá kvinta, malá septima.

Platí o něm vše, co jsme o několika předcházejících pověděli.

Povstává:

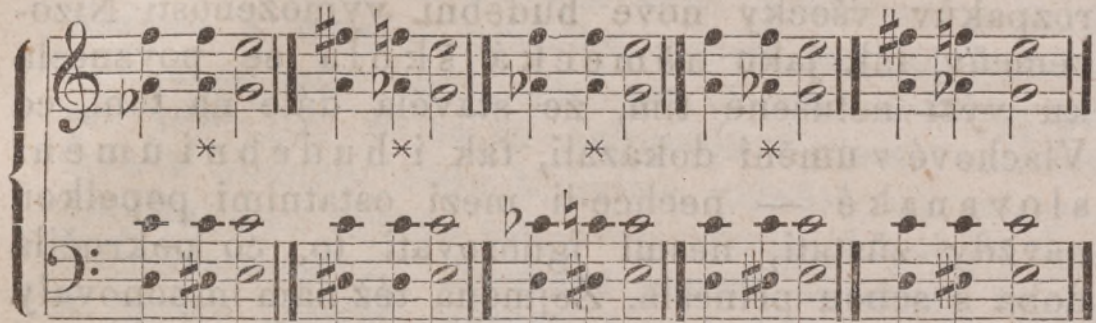
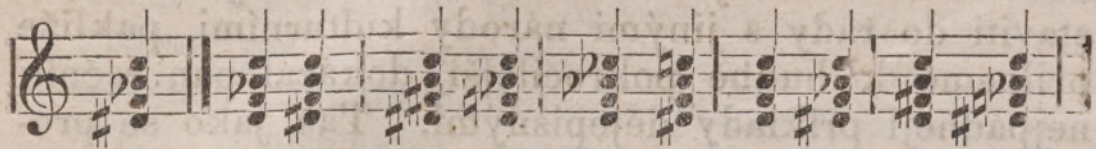
Doklady:

R. Wagner: „Tristan a Isolda“.

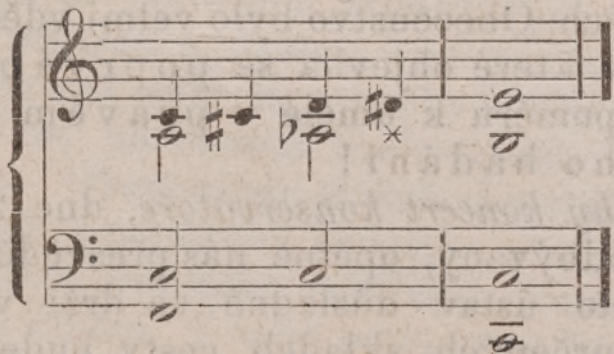
9. Ton základní, zmenšená terce, zmenšená kvinta a zmenšená septima.

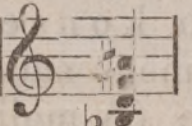
Avis rarissima! nenalezá se ani u Wagnera, za to je k nalezení jednou u Gounoda!

Povstání:

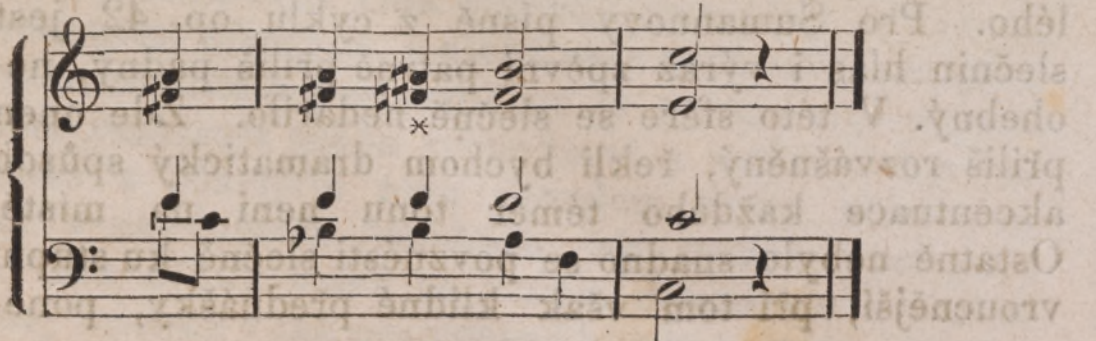
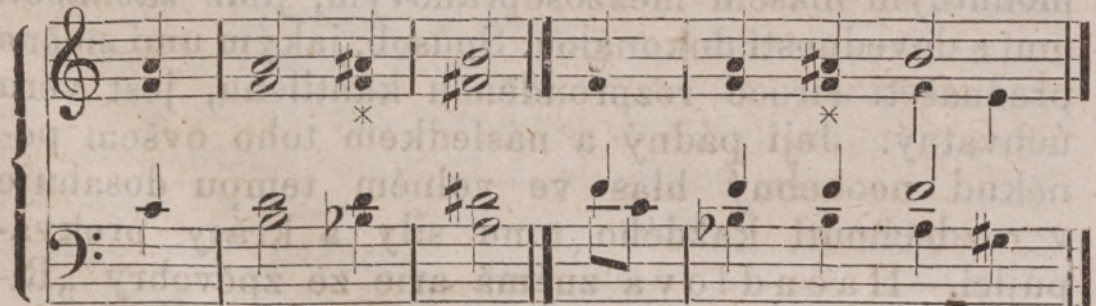
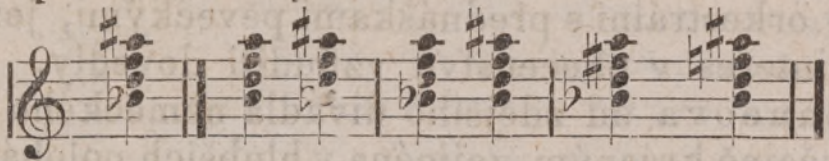

Gounod: „Faust“ (předehra).

10. Základní ton, velká terce, velká kvinta, zvětšená septima.

Beránek v rouše vlčím, a přes to všechno v praxi posud se nenalezá. O zvětšené septimě se zmiňují nejprve Brossard r. 1705, Rameau r. 1722, ovšem že ji považují za něco, co se nedá upotřebiti. Weitzmann získati chce zvětšenou septimou septimový akord, který pozůstávati má ze tří velkých tercí. Pro případ, žeby se snad přece někdy nad ubožákem praxe slitovati chtěla, uvádíme zde něco k jeho původu a ospravedlnění:

Uvedli jsme slušnou řadu akordů alterovaných a abychom potěšili všechny takové theoretiky, kteří posud rozmýšlí se, zdali mají uznati zvětšený trojzvuk čili nic, podotýkáme, že uvedením těchto jmenovaných akordů dávno ještě není řada jich ukončena. Harmonie takové podobají se dlouhému stromořadí, kde, když myslíme, že u konce jsme, najednou nová perspektiva před námi se objevuje, na jejímžto konci v nedohledné dálce skví se bod jasný, který se zove dokonalostí. Vidíme ovšem bod ten zářiti nám v plné své jasnosti, avšak cesta k němu jest daleká.

Spracoval R. Augenthaler.

Z ciziny a Rakouska.

** *Fr. Liszt* složil hudbu k jedné básni Longfellowě „Zvony Štrasburské“ a poslal již partituru do Pešti. V únoru hodlá opět vrátiti se do Pešti a společně s R. Wagnerem uspořádati zde koncert.

** *Z Lipska*. V saloně Saitzově (továrníka pian) pořádají se ob čas koncerty, jež mají hlavně za účel provozování novinek. V jedné z posledních provedena skladba Erdmannsdörfera, kap. v Sondershausenu, „Schneewittchen“ s nemalým úspěchem.

** *Z Vídně*. Dne 6. ledna 1875 uspořádán bude řízením Hanuše Richtera, dirigenta budoucích slavnostních představení v Bayreuthu, a za spoluúčinkování Fr. Glatze, dra. Krause a filharm. orchestru velký koncert, jehožto program sestaven jest pouze ze skladeb Wagnerových.

** *V Paříži* začal vycházeti nový časopis hudební „Le Festival, journal musical et orphéonique“. Redaktorem jest Gaston Escudier.

** *Vlašská operní společnost* (Artôt, Padilla a j.) zpívá právě v Dortmundě.

** *Druhý velký orchestrální koncert* jednoty Wagnerovské ve Vídni odbýváti se bude dne 6. ledna b. r. řízením kapelníka p. Richtera a za spoluúčinkování F. Glatze, mladého tenoristy neštského, jež R. Wagner engažoval pro Bayreutské divadlo co „Siegfrieda.“

** *V Miláně* sestupuje se spolek, jenž si za úkol obral provésti reformu hudby církevní ve Vlaších.

** *Florentýnské kvarteto* koncertuje nyní po Haliči.

** Lisztova „Legenda o sv. Alžbětě“ provozována byla dne 11. t. m. v Berlíně.

** *Z Petrohradu*. V druhé zábavě kvartetní proveden byl poprvé nový smyčcový kvartet s dvěma violončelly od Ed. Nápravníka. Nové toto dílo výtečného našeho krajana těšilo se opět úspěchu všestrannému. — V Mariánském divadle činí se pilné přípravy k provedení Wagnerovy zpěvohry „Tannhäuser“ a k Rubinsteinově zpěvohře „Démon“ shotovují se již dekorace.

Zprávy z Prahy a z venkova.

JOSEF VOREL,

farář ve Zdicích,

zasloužilý skladatel český (narozen roku 1801)

zemřel dne 19. prosince 1874.

Sláva a čest budiž jeho památce!

* *Ruská kolorатурní zpěvačka*, p. Žofie Serebrenniková, žákyně konservatoře Drážďanské, uspořádá zde dne 3. ledna 1875 koncert samostatný, jež doporučujeme přízni našeho hudbymilovného obecnstva.

* *P. Ed. Nápravník*, císařský kapelník v Petrohradě, zaslal nám tyto dny šmytcový kvartet, jenž našel v koncertu petrohradské jednoty kvartetní tak veliké obliby. Doufáme, že nám jej hudební odbor „Umělecké Besedy“ co nejdříve předvede.

* Tenorista kr. z. divadla českého Souček skončil svůj život samovraždou v noci na 23. t. m. Práví se, že jej k hrůznému tomuto kroku dohnala zoufalost nad tím, že obdržel tyto dny od ředitelstva výpověď.

* *Z umělecké Besedy*. Výbor pro pořádání občasných přednášek pro pány členy a jich dámy se nemálo zavděčil stálému posluchačstvu z Umělecké besedy tím, že rozšířil v poslední době pole přednášek pořádaných též od bohem hudebním, získav si pro cyklus přednášek tak čestně vynikající sílu, jakou má zajisté hudební život zdejší v panu Novotném. Za předmět své rozpravy zvolil si pan V. Novotný motiv časový, jenž palčivou jest jaksi otázkou v hudebních kruzích zdejších. Mluvil totiž o poměru národní hudby slovanské k hudbě umělé; i objasnil záležitost tu s takým důvtipem, s tak bohatou znalostí hudební literatury i dějin, že pojednou se nám vyjasnilo vše v otázce této záhadné. Aby rozdíl mezi hudbou národní a hudbou umělou tím ostřeji před duchem posluchače vystoupil, objasnil pan řečník především původ a vývin obou zmíněných sfér hudebních. Zde budil zejména výklad o historickém vývinu národní hudby slovanské všeobecnou pozornost. Výklad ten svědčil v pravdě o hlubokém a přísném studiu ducha ryze objektivního, jenž předsudky dosavadní, nepovolanými lidmi o písni národní rozšiřované bezohledně zvrátil dokázav, že můžeme považovati národní hudbu z dob rozličných pouze jaksi za ozvěnu hudby umělecké dob těch i za měřítko, dle něhož posouditi můžeme, na jakém stupni stálo povšechné vzdělání hudební v dobách těch mezi lidem — jak dalece stalo se umění hudební populárním, a nikoliv co něco samostatného od hudby umělé dokona neodvislého! Tím nijak nepodceňoval p. řečník hudbu národní, naopak důležité jí vykázal místo zejména v oboru zpěvohry,

kde skladatel ve scénách lidu a v situacích lyrickému živlu přístupných bez ní se nijak obejít nemůže, chce-li vtisknouti dílu svému ráz československé hudby. Však vlastní živel dramatické hudby dlužno čerpati jinde a sice ovšem tam, kde vyvinula se hudba dramatická na nejvyšší stupeň dokonalosti. Že jen tím můžeme důstojně se postavit do řady s jinými národy kulturními, pakliže přilneme k hudbě pokročilejší, dokázal pan řečník nejpádněji příklady dějepisnými. Tak jako se proslavila škola vlašská jen tím, že přijala bez rozpakův všechny nové hudební vymoženosti Nizozemcův, tak jako německá škola se povznesla ku výši netušené tím, že stavěla dále na tom, co Vlachové v umění dokázali, tak i hudební umění slovanské — nechce-li mezi ostatními popelkou navždy zůstat, nesmí ignorovati to, co pokročilá doba s sebou přinesla. Zejména též nám imponovaly další ve směru tom doklady z historie domácí hlavně ze zlaté doby panování Karla IV. jakož i z doby bratří českých. Obecnstvo bylo velmi vděčné za přednášku tu, v které objevila se poprvé bytost hudby národní v poměru k umělé v pravém světle historického bádání!

* *Druhý koncert konservatoře*, dne 20. prosince na Žofině odbývaný, opět nás přesvědčil, že staroslavny tento ústav důsledně se drží ve volbě ku provedení určených skladeb cesty hudební zdrženlivosti, že hová v plné míře hudebnímu konservatismu, že tedy nemá ústav ten své jméno nadarmo. První část zaujímala nová symfonie (A-moll) od krajana našeho Zikmunda Goldschmidta, jež nijak nezasahuje hudebními tvary svými v nejnovější dobu tvoření uměleckého, nýbrž jest zdařilým obrazem konservativního ducha skladatelského, jenž dále neodvažuje se nijak z mezí vídeňskými mistry klasickými vyměřených. V druhé pak části převládala na půdě orchestrální škola Mendelssohnovská, která, jak známo, vším právem zasluhuje náзву školy „zdrženlivé“. V druhé části střídaly se přednášky orchestrální s přednáškami pěveckými, jež velmi živý interes v obecnstvu vzbuditi dovedly. Slečna Burenneova od zdejšího divadla německého vládne neobyčejně krásným, zejména v hlubších polohách vele mohutným hlasem mezzosopránovým, jímž zacházení umí s dovedností dokonalou. Spůsob, jakým umí slečna přednáseti široce rozproušenou kantilenu, jest věru úchvatný. Její pádný a následkem toho ovšem poněkud neohebný hlas ve volném tempu dosahuje v rozdechnutí každého tonu síly a krásy překvapující. Haendlova známá arie ze zpěvohry „Rinaldo“ (Lascia chio pianga) jest pro hlas její jako stvořena; přednesem jejím též dosáhla úspěchu skvělého. Pro Šumannovy písně z cyklu op. 42 jest slečnin hlas i výraz zpěvní patrně příliš pádný, neohebný. V této sféře se slečně nedařilo. Zde onen příliš rozvášněný, řekli bychom dramatický spůsob akcentuace každého téměř tónu není na místě. Ostatně nebylo snadno se povznésti slečně ku stupni vroucnější, při tom však klidné přednášky, poně-

vadž nešťastný průvod klavírní ji zmrzlým tím provedením neustále rušil. Pan řiditel Krejčí jest sice dobrým dirigentem; však v oboru hry klavírní nepokvetou mu nikdy růže. Ve všem nemůže člověk stejně vynikati a pan řiditel toho měl nejméně zapotřebí, aby se před celým obecenstvem i přede všemi žáky svými tak osudně blamoval. Proč nebyl svěřen při Šumannových písních důležitý průvod klavírní rukou dovedného pianisty, o nějž, pokud víme, konservatoř nouzi nemá. Chtít se ve všech oborech skvíti — to jest věru ješitností pokárání hodnou a umělce pravého zajisté nedůstojnou! — Pokud se týče nové symfonie Goldschmidtovy, pravili jsme již, že se tu pohybuje fantasie skladatelova v hudební sféře klasiků vídeňských místy se dotýkajíc na nejvyš tak zvané školy „Lipské“, školy Mendelssohnovy. Nicméně uznati se musí, že jest to práce solidní, důkladná v každém ohledu, prozrazující ducha přísnými studii starších těch vzorů zmohutnělého. Chválíme zejména první větu, velmi zajímavé scherzo a finální část poslední věty, kde základní téma věty té s neobyčejnou silou výrazu hudebního se na vlnách rozbouřeného maestosa do výše nese. Obecenstvo slušně shromážděné přijalo novinku tuto s nelíčenou radostí.

X.

* *Koncert švédského vokálního kvartetu dám* dne 16. pros. na Žofině. V době posledních dvou roků stalo se švédské kvarteto dámské proslavenou a všude s nadšením všeobecným vítanou specialitou v oboru zpěvu pospolitého. Slavná pověst umělkyň těch statečných roznesla se v krátké poměrně době po celé Evropě; městu našemu též se dostalo konečně v letošní saisoně koncertní vzácné té pochoutky v pravdě umělecké: slyšeti totiž ve zvláštním, bohužel že pouze jediném, koncertu tyto švédské slavíky, jak je lichotivá pověst v listech nazývá. Dojem jich neobyčejně krásného, takměř k ideální výši povzneseného přednesu písní buď národních či od švédských skladatelův pocházejících ve zvláštním upravení pro tyto čtyry hlasy ženské, jest věru neodolatelný. Zvláštní charakteristickou známkou jich přednesu jest dokonalá až k nejjemnějším mezím výrazu hudebního nastudovaná preciznost ladných těch forem písně ohledně harmonického splývání hlasův v jediný dech ideálního harmonia i konečně dokonalá přesnost rytmické svěžesti. Počinání takové prozrazuje ovšem na první již pohled důkladné vzdělání hudební, zrale vyvinutý smysl hudební a speciální bohaté nadání přirozené v míře nejsvrchovanější. Zvláštní ráz dodává jich přednesu rozdílná zevnější barvitost každého z těchto čtyř hlasův, jež vlastní svou ostře vyznačenou individualitou tím zajímavější opět kolorit celku dodávají. Oba soprány vyznačují se něžnou vroucností hlasovou, z nichž však prvý opět jasnějším svým koloritem pozornost na se poutá; alty naproti tomu rozvíjejí takou rozhodnost a mohutnost v nasazení a rozvíjení tonu proudem svým hlasovým, pak v nejhlubších polohách tak mužně vystupují, že věru někdy sluch se klame, domnívaje se slyšeti hlasy mužské v tak neslýchané hloubce altové. Druhý

alt dosahuje až ku zřetelnému malému C! Že touto fenomenální protivou dají se docílit neslýchané posud efekty zvukové ve vokálním kvartetu ženském, leží na bíledni. Na každý pád uznati dlužno, že mohutný tento objem altův v poměru k něžně ostrušeným sopránům celému výkonu pevného, takřka basového základu dodává. Jich pianissimo v poznenáhlém doznívání a umírání tonu jakož i jich energické crescendo působí dojmem okouzlejícím; jedině sopránu prvému bychom přáli ve forte při rozvinutí plného hlasu větší síly. Jakkoli se kvarteto dámské jen v úzkém kruhu ohledně hudební literatury pohybovati může, přece zasluhuje chvály nejvyšší, poněvadž vykázaní se může znamenitými výsledky pilných studií svých. Obecenstvo přečetné bylo nadšeno a neustále dříve v bouřné pochvale, až se spolek umělkyň odhodlal po každém svém výstupu opakovati či přidati pieču ještě jednu. Přestávky mezi jednotlivými výstupy kvarteta vyplnili s uznání hodnou snahou ku všestranné spokojenosti pánové Josef Markus (houslista) a Bruno Wilfert (čellista).

* *Strašidlo v Podskalí*. Hudební žert ve formě polky složil Mladý Staročech. Tisk a náklad Em. Starý a spol. Cena 45 kr. — Nejnovější událost, alarmující v posledních dnech nejen obyvatele Podskalí nýbrž i slavnou policii a P. T. zvědavé obecenstvo pražské u velké míře, jež každého večera chodí do Podskalí poslouchati koncertující tam „strašidlo“ na dětskou trubku, událost tato zavdala vtipné nějaké hlavě muzikantské příležitost ku komponování humoristické ilustrace celé té komedie. Jest to jaksi hudební opsání „strašidelné“ lokálky z listů denních, jemuž aby se lépe porozumělo, přidán jest na dotýčných místech hotový program — ergo hudba programní začíná reformovat i v oboru hudby taneční! Skladba ta jest velmi interesantní, humorem neodolatelným psána a prozrazuje ušlechtilou melodičností svou skladatele z „vyšších“ kruhů hudebních. Obecenstvo se o nové to hudební strašidlo v plném smyslu slova trhá! Zevnější úprava jest jako vždy u čilé této firmy ladná; „strašlivá“ ilustrace na titulu jest dobrá.

* Nalezáme v „Ohlasu od Nežárky“ č. 19. t. m. jakousi opravu rázu více než tendenčního, týkající se zprávy, v časopisu tomto o záležitosti vrácení Smetanovy zpěv. „Dvě vdovy“ v jednom z dřívějších čísel obsažené, v kteréž čteme pyramidální lež, že dopisovatel —r. zaslal svůj dopis zmíněnému časopisu „jsa ustavičným horlením p. kap. Čecha, jakož i pana Smetany a i p. dr. Lud. Procházky, jimž důvěroval, k tomu sveden, kteří neustále o p. řed. Mayrovi zprávy ty jemu sdělovali a jeho pro pravdu horlivou smysl proti němu popudili.“ Vyzýváme p. dopisovatele —r., aby neváhal pravdě dáti svědectví, zdali redaktor tohoto listu vůbec měl toho nejmenšího vlivu na dotýčný jeho dopis (o jehožto existenci se vůbec teprv po jeho vytištění dozvěděl). Diviti se věru musíme, jak mohla redakce „Ohlasu od Než.“ tak dalece v sobě zapřítí veškeré

ohlady honetnosti a vnutiti si dáti z pražské kanceláře advokátní tak tenděčně stylisovanou opravu, i doufáme, že popřeje svému dopisovateli příležitosti, aby se patřičně obhájil.

* *Z Nymburka.* (Pův. dopis.) Odpustte mi, že jsem se tentokráte poněkud opozdil s dopisem svým o koncertu, jež jsme ohlásili též v ctěném listě Vašem; však doufám, že napravím své zanedbání referatu tím, sdělím li Vám, jak šťastně vydařil se koncert ten, v němž účinkovali s výsledkem skvělým ctění hosté z Prahy a sice slečna Šůrova a pp. Horák a Novotný. Již ku předu podotýkám, že zásluha ctěných hostí tím větší ceny a váhy nabývá, čím více bylo na čase, aby ruch veřejného života i v ohledu uměleckém čileji se rozproudil. Obecenstvo naše, jež pravidelně poslední dobou výhradně se v zábavě své obmezovati muselo na frašky, žerty dramatické atd., pookřálo očividně po skvělém tom požitku uměleckém, jež ze zdroje umění hudebního nám laskavou ochotností hostí pražských podán byl. Program byl věru s vkusem u nás velmi vzácným sestaven. Zahájení a zakončení koncertu v prvním a posledním čísle provedl bujarý náš mužský sbor sborem „Utonulou“ od Křížkovského a „Pijanovo dědictví“ od Bergmanna s precizností dokonalou. Sola, jež provedli v posledně jmenovaném sboru, ředitel sboru Lhota (tenor) a p. Svoboda (bas), zasluhují vděčného ocenění. Téže chvály zasluhuje průvod na pianě. V tomto rámci obou sborů, počátečního a závěrečného, rozvíjel se překrásný obraz umělecký, jež ctění hosté před duchem našim vykouzlili. Všecka ta čísla byla pouze jimi provedena. Především dovedla sl. Šůrova všeobecné sympatie naše vzbuditi dokonalým přednesem milokrásných písní od Rubinsteina (Jarní) a Rob. Franze (Skotská národní: „Ledacos a všelicos“). Lahodný a ve všech polohách stejně kyprý slečnin hlas ve spojení s přednesem z duše krásou uměleckou rozechvěné se řinoucím, působil v pravdě dojmem elektrickým na obecenstvo, jež v pochvale bouřlivé spíše neustalo, až se slečna odhodlala ještě ku přidání písně národní. Ostatné svědčí slečnina volba písní o pravém vkusu uměleckém. Písně od skladatelů tak znamenitých, jakými jsou Rubinstein i Franz, nejsou věru na denním pořádku na venkově. V nejlepším pak světle objevily se všechny přednosti slečnina přednesu v Gounodově „Ave Maria“ a v dvojzpěvu z Bendlovy „Lejly“, v němž společně s p. Horákem podán byl obecenstvu našemu ladný obrázek z opery české. P. Horák, barytonista od opery v Innosti, syn slovutného po všech kůrech českoslovanských skladatele mší, meškaje právě v té době návštěvou v Praze, velmi se nám zavděčil obětavým účinkováním. Krásným mužným, výtečnou školou vytríbeným hlasem svým přednesl arii z opery „Život za císaře“ od Glinky „Miei pensieri“ od Campagniho, kteréžto piecy bouřlivého došly ohlasu. Třetí z ctěných hostí, houslista

p. Novotný, rázem zaujal mysl všech nejen krásným, stříbrojasným tonem houslí svých, nýbrž především do detailu nejmenšího promyšlenou, či lépe řečeno vroucně procítěnou hrou svou. Předně „Resignace“ od Dankla zanechal v obecenstvu hluboký dojem elegický; „rhapsodii“ Lisztovou pro housle vhodně arranžovanou pak v ohnivém proudu čiperných pasáží a jiných umělůstek techniky houslové uchvátil vše mocí demonickou. Jeho průvod houslí při Gounodově „Ave Maria“ byl delikátní ve sprizněném sloučení se zpěvem. Že rádi sobě vzpomínáme na krásný ten večer a pro budoucnost že podobných si ještě více přejeme, jest ovšem pochopitelné. Naše beseda zasluhuje veškeré pochvaly za uspořádání koncertu tak skvělého. —l—

Česká zpěvohra. „Král a uhlíř“ od Antonína Dvořáka. (Dokončení). — 5. a 8. prosince „Kouzelná flétna“ od V. A. Mozarta.

V tom ozvou se za scénou dudy kolemjdoucího dudáka Víta. Král dá jej zavolati, ten zasedne na vyvýšeném místě a dudá statně do tance. Scéna ta, jež v živých, věrných barvách líčí bujarý život, rozpoutaný při „venkovské české muzice“, působí dojmem neodolatelným. Jsou to pravé české zvuky v ideální roucho orchestrální oděné i nepřeháníme, pakli že tvrdíme, že hudbu této scény možno počítati k nejzdařilejším skvostům hudební sféry českoslovanské. Když veselí všeobecné dostoupí nejvyššího stupně a král tancem unaven klesá, tu rozchodu se přiblížil čas. „Než se uložíme na lože, Tvůrci se poděkuju“, píše zbožně Matěj a s ním celý sbor. Přejít z bujného veselí v náladu zbožného míru není příkre, nýbrž s chvályhodnou obratností poznenáhlu proveden tak, že celek působí dojmem nejharmoničtějším.

Druhé jednání odehrává se v téže krajině před příbytkem Matějovým. Král okouzlen v nadami krásné Lidunky nemůže nalézt v spánku své spásy; aby rozčilenou mysl svou ukonejšil, vychází nyní v příjemný, noční chlad lesa temného. Jeho vstupní arie jest okrasou druhého jednání. Liduška, jež si s Jeníkem slovo dala ku schůzce milostné, vystupuje z polehounka z chýše. Její nejistota, zdali v skutku přijde miláček, sladká její touha po něm výrazu nalezla v milostné překrásné písní jak se strany libretisty, jež slova české písně národní s jemným věru citem šťastně postihl, tak i se strany skladatele, jež píseň tu vyzdobil čarokrásnou v orchestru hudební malbou situační.

Jest to hudebně nejpoetičtější tvořené číslo z celé zpěvohry.

„Co zežulko, ještě tají
tvůj se hlas?“

Probonzí se den již v háji,
to tvůj čas!

Nežli bude slunce vstávat,
zakukej:
budu-li se letos vdávat,
zprávu dej!

Po slovech těch vystoupí král ze svého úkrytu, kamž se byl při objevení-se Lidunky uchýlil, a v milostném laškování odpovídá na závěrečná slova písně Lidunčiny:

„Za žežulku prozpěvuju
ku, ku, ku!
svatbu tobě přislibuju
v tom roku!

Mezi tím vystoupí v pozadí Jeník, přicházející ku umluvené s Lidunkou schůzce, zarazí se vida Lidušku rozmlouvat s králem, jenž slibuje šťastné dívce, že svatbu jí pyšnou vystrojí a obmyslí ji věnem bohatým — to vše za cenu pranepatrnou, za jedinou — hubinku! Liduška nic zlého netušíc, svolí; v tom však Jeník žárlivostí na nejvyšší stupeň hněvu podrážděn přiskočí, tasí dlouhý lovčí nůž a zápasí s králem. V nejrozhodnější chvíli zavzní na blízku lesní roby, královská družina z jedné a sbor uhlířů, křikem zápasících přiváben, z druhé strany se blíží, čímž se zápas přetrhne. Král odcházející se svou družinou nepoznán, loučí se s hostiteli svými, podává věno Lidušce a zve všechny na posvícení do Prahy, aby jim splatil jich pohostinnost.

Po odchodu krále svolují rodičové Lidunčiny ku sňatku s Jeníkem, však tento ztrativ důvěru v lásku a věrnost dívky své, nepřijímá nabídnutí toho, nýbrž v bolu svém rozhodně oznamuje vůli svou: „Nezůstanu s Vámi, na vojnu se dám —“. Ryze českým duchem provanutou píseň tuto vzal skladatel za základní thema, na němž zbudoval lahodnou předehru k operě. Jednání toto zakončuje mohutné finale sborové, v němž zdržují všichni Jeníka od kroku přenáhleného.

Třetí jednání hraje na hradě pražském, kde líčen jest živými barvami nádherný život při dvoře královském. Obsah i zakončení celku jest velmi jednoduché. Rodina hostinného uhlíře objeví se, pozvána jsouc „panem Matějem“ do Prahy, skutečně na královském dvoře, jest uvítána a bohatě pohostěna veselým králem. Mezi tím objeví se četa vojska pod vůdcovstvím závodčího Sekáčka, jež skladatel s překvapujícím zdarem charakteristickou hudbou nakreslil. V četě té jest též Jeník, shledá se tu s Lidunkou, vše se vysvětlí, král jej propustí a spojí na věky s mileným děvčetem. Efektní finale vše zakončuje.

Poslední toto jednání jest, pokud se libreta týče, velmi rozvláčné; zejména nešťastně jsou tu vymyšleny obě episodní úlohy Jindřicha a Evy, jež svým loutkovým láskyvzdycháním až k omrzení zdržují závěrek opery. Následkem toho i hudba valně utrpěla; tak že většina slabých míst spadá na účet jednání třetího, v němž hlavně radíme ve prospěch celého díla ku radikálním zkráceninám.

První tato opera Dvořákova, jejížto hudba v převážné míře ryze českou fysiognomií vyniká, zdařila se v také míře, že o další produkci Dvořákovu nepotřebujeme býti v starostech. Pravou cestu ku chrámu samostatné hudební uměny slovanské skladatel přes vše dlouholeté bloudění našel; statečně na této nové cestě vytrvati — toť jediným budiž cílem jeho. V budouci své práci bude se Dvořák ještě více emancipovati z vlivu, jež zevnějškem svým hudebním cizina naň učinila a tím povznesen bude pro zdárnou budoucnost slovanské hudby nadšený ten umělec v řadu oněch vyvolených věstců, jichž jména budou v deskách dějin hudby slovanské zlatou písmenou zaznamenána. Na Dvořáka, jenž náleží k nejhorlivějším zastavatelům směru, jímž řízen jest list náš, můžeme býti v pravdě hrdými. On rozmnožil v skvělé míře onu řadu našich skladatelův, kteří skutky závažnými ku oslavě národa našeho platně přispívají. Směr, jenž tak zdárnými výsledky pro rozkvět slovanské hudby se vykáhati může, směr, který se osvědčil v praktickém životě na jevišti operním již tolikráte a tak skvěle, že i nepřátelé tleskati museli pochvalu, má zajisté v sobě více života, než všechno to jalové žvanění odpůrcův našich, kteří posud ani jediným dle svých (?) jak samí praví „moudrých“ a „duchaplných“ teorií vystaveným dílem hudebně dramatickým se vykáhati nemohou. Dokažte, drazí pánové, v čem vlastně vězí ty slovanské zvláštnosti vašeho povídání skutkem živým, napiště jen jednu jedinou operu v tom Vašem novém (!) stylu — a můžete o ní třeba všichni dobromady pracovat — pak se svět Vaším hudebním kotrmelcům snad přestane smát a vezme Vás do opravdy, což ovšem posud není možné.

Na oslavu úmrtí V. A. Mozarta a z mrtvích vstání p. Maýra, co kapelníka české opery, byla dávana „Kouzelná flétna“ s velmi skvělým výsledkem zevnějším. Nátlak obecenstva v místnostech divadla českého nikdy nevidaného byl ohromný; byla to patrně demonstrace se strany přátel genia páně Maýrova. Provedení opery bylo velmi slušné. Ze solistův získala si největšího obdivu slč. Sittova co rozkošná Pamina, vedle ní zejména slč. Boschettiova co Papagena a p. Lev co rozmarný Papageno. Královna noci měla nápadně nešťastný večer. Plynnost i ohebnost orgánu jejího valně byla alterována jakousi mdlou unaveností. Nešťastná první dáma po celý večer s uznání hodnou konsekvencí zpívala vždy o celý půlton výše než druhé dvě. Obsazení geniův, kteří s matematickou čistotou intonovali, zasluhuje tím větší chvály. Sbory dobyly sobě všestranné pochvaly, orchestr s pečlivostí neobyčejnou byl vypilován. Bylo by k přání, aby v horlivosti posavadní se i na dále setrvalo. Pan řiditel a kapelník Maýr dirigoval se svědomitou pádností. X.